

Saateks

Seekordne Tartu Linnamuuseumi aastaraamat on sisu poolest mitmekesine – käsitletakse Teise maailmasõja järgseid traagilisi sündmusi, selle kõrval arutletakse meie laulupidude tähenduse üle ning pakutakse ülevaadet Tartu vanematest kinodest.

2011. aastal tähistati linnamuuseumis KGB kongide muuseumi 10. sünnipäeva. Sel puhul peeti oktoobri lõpus rahvusvaheline konverents, millel osalesid kolleegid kommunistliku režiimi kuritegude ja vastupanuvõitluse ajalooga tegelevatest Ida-Euroopa muuseumidest. Konverentsi ettekannetest on muuseumi 18. aastaraamatu *Studia* rubriigis koha leidnud Rumeenia lähiajaloo uurija Ioana Boca ülevaade Sighet'i kommunistiohvrite ja kommunistivastase liikumise mälestusasutusest. Teema Eesti-poolse käsitlusena on rubriigis *Textus* publitseeritud osa riikliku operatsiooni «Priboi» toimikust, mille alusel pandi toime 1949. aasta märtsiküüditamine Tartu linnas ja maakonnas, ning samas piirkonnas operatsiooni läbiviimist peegeldavad aruanded. Publitseeritud dokumente on kommenteerinud KGB kongide muuseumi rajaja ja endine kuraator Pearu Kuusk.

Kahes artiklis käsitletakse Eesti laulupidude traditsiooni. Marge Allandi vaatleb *Studia* artiklis «Laulupidu, kultuurimälu ja rahvuslik identiteet» laulupidu kui rituaali ning rahvusliku identiteedi kujundajat ja kandjat. Artikkel valmis 2009. aastal kaitstud magistritöö põhjal. Rubriigis *Commentarii* ilmivas essees «Laulupidude armastuslaulud» mõtiskleb Vello Salo laulupidude, armastuse laulude ja vabaks laulmise teemadel. Tegu on 2011/2012. õppeaastaks Tartu Ülikooli vabade kunstide professoriks kutsutud Vello Salo loenguga tsüklilist «Mõiste *armastus* eesti keeles, folklooris ja kirjanduses», lugupeetud autor kohandas selle meie aastaraamatu jaoks. Ühes Vello Salo kirjutisega sündis aastaraamatu rubriik *Commentarii*, mille tähendused ladina keeles on selle ristiema Marju Lepajõe sõnul «märkmehed, ülestähendused, skitsid, mäletamisväärsused, ühe sõnaga arutlused, mis kasvavad välja igapäevastest sündmustest ega ole kuigi range struktuuriga». Loodan väga, et sisukaid arutlusi rubriigis *Commentarii* saame lugeda ka edaspidi.

Eesti filmi 100. sünnipäeva selle sünnilinnas Tartus tähistas linnamuuseum näitusega «Filmilinn Tartu. Pääsukesest tARTuFFini». Filmiloo kõrval sai näitusest tutvuda Tartu kinode ajalooga – esimene Eesti paikkino avati Tartus! –,

selle tulemuseks on Marge Renniti rikkalikult illustreeritud ülevaade «Kino-
linn Tartu. Esimene poolsajand».

Tavapäraselt tutvustab rubriik *Calendarium* tänapäeva tartlasi ja Tartu aja-
loos olulisi isikuid, kellel 2012. aastal täitub ümmargune tähtpäev. Rubriigis
Annales ilmub linnamuuseumi direktori Merike Toomase koostatud ülevaade
muuseumi ja selle filiaalide tegevusest ning peavarahoidja Kaie Jeese ülevaa-
de kogude täiendusest aastal 2011.

Lõpetuseks tänan südamest 18. aastaraamatu kaastööde autoreid, samuti see-
kordse aastaraamatu kaastoimetajaid, häid kolleege Heivi Pulleritsu ja Maris
Viiburit.

Ühtlasi soovin head lugemist Tartu ajaloo huvilistele!

Marge Rennit